

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ในบทที่ 1 - 4 สามารถสรุปผล อภิปรายผล และ
ข้อเสนอแนะจากการวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้าน
จอมบึง (MCAR Network Model) ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model)
2. เพื่อใช้รูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model)
3. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของการวิจัยในชั้นเรียน

2. ขอบเขตของการวิจัย

แผนการดำเนินการวิจัย

แผนการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสาน (Mix Methods) ประกอบด้วยการวิจัย
เชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการสำรวจ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative
research) โดยใช้การสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยการสำรวจ คือผู้บริหารและครูผู้สอนใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดราชบุรีและ
สมุทรสงครามในปีการศึกษา 2558 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จาก
วิธีการส่งแบบสอบถามผ่านระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (E-office) ได้จำนวน 290 คน ในส่วนกลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive
Sampling) ได้แก่ ผู้บริหารและครู กลุ่มละ 8 คน รวม 16 คน จากโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดราชบุรีและสมุทรสงครามในปีการศึกษา 2558

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การใช้รูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model) กลุ่มตัวอย่างได้แก่โรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนภายหลังจากที่ไม่มีโรงเรียนสมัครเข้าร่วมโครงการการใช้รูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model) จึงมีความต้องการทราบคำตอบที่แน่ชัด และมีความต้องการวิจัยที่ยืนยันได้ในเชิงประจักษ์ จึงได้ออกแบบการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา พร้อมทั้งสาเหตุการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 และ 2 และสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรสงคราม ดังรายละเอียดในวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ได้แก่

การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มประชากรได้แก่ครูจำนวน 3,270 คน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 407 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดราชบุรีและสมุทรสงครามในปีการศึกษา 2558 กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยวิธีการสุ่มจากการใช้แบบสอบถามผ่านระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (E-office) ของหน่วยงานในสังกัด โดยให้ตอบข้อมูลกลับมาทางระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail address) ได้จำนวน 290 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรได้

การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครู จำนวน กลุ่มละ 8 คน ได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดราชบุรีและสมุทรสงครามในปีการศึกษา 2558 เพื่อดำเนินการสนทนากลุ่ม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครือข่ายรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model) ดำเนินการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการดำเนินการทดลองใช้โมเดลโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน ได้แก่ ดร.พลธาวิณ วัชรพรธำรง ดร.บรรเจิด อุ่นมณีรัตน์ ดร.ณัฐริกา ลิมะเฉลิม และดร.สมชาย สังข์สี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ มีลักษณะ ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือคือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไปเป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการวิจัยในชั้นเรียนเป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นแบบปลายเปิด (Opened)

การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือ การสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการเอง แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อไม่ให้มีลักษณะการลำเอียง (unbias) ในลักษณะของการมีอิทธิพลข่มกัน (Dominate)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อใช้รูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model) ในการวิจัยนี้มีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จึงไม่ได้วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ แต่ได้ติดตามหาสาเหตุของการไม่สมัครเข้าร่วมโครงการเครือข่ายการวิจัยในครั้งนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บได้จากกลุ่มตัวอย่างมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำมาวิเคราะห์ทั้ง 3 ตอน โดยการแจกแจงหาความถี่ (Frequency) และหาค่าเฉลี่ย (Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการตีความ จากการสนทนากลุ่ม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และครูผู้สอน

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การแจกแจงหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย (Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

7. สรุปผลการวิจัย

โดยสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 และ ข้อที่ 2

ข้อที่ 1 การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model) ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำรูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model) ให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นฝ่ายปฏิบัติการในโรงเรียนพิจารณา และได้สัมภาษณ์ผลการพิจารณาสรุปคือ รูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model) มีความเหมาะสมดีแล้ว มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ แต่เนื่องจากปัจจุบันนโยบายและความเอาใจใส่ในเรื่องวิจัยในชั้นเรียนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลดลง และมีนโยบายใหม่เข้ามาแทนที่จำนวนมาก การตรวจประกันคุณภาพก็ไม่เคร่งครัด โรงเรียนจึงไม่ค่อยสนใจดำเนินการวิจัยชั้นเรียนกัน

ข้อที่ 2 การใช้รูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model) ในการวิจัยนี้มีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จึงไม่สามารถดำเนินการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของการวิจัยในชั้นเรียนแบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยปรากฏ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในปัจจุบันมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายของ สพฐ. สพท. และ สมศ. ไม่มีความชัดเจน ควรมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม และควรกำหนดให้ครูทุกคนต้องทำวิจัยในชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 เรื่อง เป็นสิ่งที่ผู้บริหารและครูมีความเห็นที่มีความถี่มากที่สุด

ผู้บริหารและครู เห็นว่าวิจัยชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ดี ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้ รองลงมาวิจัยชั้นเรียนดี แต่ครูมีภาระงานมาก สร้างความยุ่งยากให้ครู และเห็นว่าการทำงานวิจัยในชั้นเรียนไม่น่าทำ ไม่ชอบ ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้แก่ การวิจัยชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ครูทุกคนควรทำการทำวิจัยไม่ควรทำแบบ 5 บท ควรทำวิจัยสั้นๆ ง่ายๆ เพราะครูมีภาระงานมากอยู่แล้ว การทำวิจัยบางครั้งไม่ได้ทำจริงลอกๆ เขามา จึงไม่ได้นำมาใช้แก้ปัญหานักเรียนจริง อยากให้มีส่งงานวิจัยที่ดีมาให้ดูเป็นตัวอย่างบางโรงเรียนครูสอนเต็มทั้งวันไม่มีเวลาทำงานวิจัย

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้บริหารและครู ต่างก็เห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน เพราะมุ่งเน้นที่การแก้ไขปัญหาของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ผู้บริหารมักมองว่าครูไม่ค่อยสนใจทำวิจัย เนื่องจากไม่ค่อยมีความรู้ และเห็นว่างานวิจัยเป็นเรื่องยาก สลับซับซ้อน ขาดความตระหนักในความสำคัญ และที่สำคัญถ้าโรงเรียนใดผู้บริหารไม่เอาใจจริงเอาใจก็ไม่ประสบความสำเร็จ ในส่วนของครูผู้สอนเห็นว่างานวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญแต่ครูมีภาระงานเยอะมากอยู่แล้ว และนโยบายก็ไม่มีคำแนะนำ ไม่มีการเข้มงวด ขาดการกำกับติดตามในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น สพฐ. สมศ. และเขตพื้นที่การศึกษา จึงทำให้ครูไม่สนใจทำเพราะไม่มีผลอะไรจริงจัง

สรุปผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

สรุปสภาพปัจจุบัน และปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน ทั้งข้อมูลที่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีความสอดคล้องกันคือ ครูและผู้บริหารต่างก็เห็นว่าการวิจัยมีความสำคัญและจำเป็น ช่วยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้แต่การทำวิจัยในชั้นเรียนไม่ประสบความสำเร็จคือการที่ไม่มีหน่วยงานที่เอาใจจริงเอาใจในการกำกับติดตาม ประกอบกับภาระกิจงานของครูในโรงเรียนมีจำนวนมาก ที่นอกจากงานสอนและผลการวิจัยไม่ได้สะท้อนผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการของครูมีการลอกเลียนผลงานวิจัยชั้นเรียนจากอินเทอร์เน็ต เพราะครูไม่มีเวลาในการทำวิจัย

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีประเด็นที่อภิปรายผลที่สำคัญคือ

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ผลปรากฏว่า มีโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 1 โรงเรียน และมีครูจำนวน 8 คน จึงไม่สามารถดำเนินการใช้รูปแบบเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนของหมู่บ้านจอมบึง (MCAR Network Model) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีสาเหตุมาจากการที่นโยบายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ไม่มีความชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย จุดเน้น จุดสนใจอย่างอื่น ประกอบกับการที่ไม่มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการที่ต่อเนื่อง และประกอบกับทัศนคติของครูบางส่วนที่เห็นว่าเป็นเรื่องยาก และครูมีภาระงานอย่างอื่นมากอยู่แล้ว ดังที่ปรากฏในผลการวิจัยเชิงปริมาณในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในทุกด้านและสอดคล้องกับผลการวิจัยคุณภาพในการสนทนากลุ่มของการวิจัยนี้ ทำให้ได้ข้อค้นพบที่ยืนยันได้อย่างชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการขาดการกำกับติดตามผลการดำเนินการทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินการไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง และเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ทำให้เชื่อได้ว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ผ่านไม่ได้เกิดจากความต้องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยผ่านกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนอย่างแท้จริง แต่เกิดจากการถูกบังคับ และการต้องการผ่านการประเมินของ สพฐ. และสมศ. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าผู้บริหารและครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญ แต่มีปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสำคัญมากกว่าเช่นนโยบายการทดสอบพื้นฐานทางการศึกษาหรือโอเน็ต หรือมีนโยบายใหม่ๆ อื่นๆ ตามมาและเป็นไปตามจุดเน้นของหน่วยงานเจ้าสังกัด อีกประการที่สำคัญคือ ผลการทำงานวิจัยไม่มีความสัมพันธ์ หรือการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่มีเกี่ยวข้องกับการทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอวิทยฐานะ หรือความก้าวหน้าทางวิชาชีพของผู้บริหารและครูปัจจัยนี้เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่โรงเรียนไม่สมัครเข้าร่วมเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยฐานะของผู้บริหารโรงเรียนและครู ควรกำหนดให้การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการทำผลงานทางวิชาการของครูที่แท้จริงในทุกวิทยฐานะ เพราะเป็นส่วนที่ส่งผลต่อการพัฒนา การแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง ไม่ควรกำหนดให้การทำวิจัยเชิงวิชาการเป็นการทำผลงานทางวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่อาจจะผสมผสาน หรือต่อยอดโดยในวิทยฐานะเชี่ยวชาญหรือเชี่ยวชาญพิเศษอาจจะให้มีการพัฒนาต่อยอดจากงานวิจัยในชั้นเรียนไปสู่งานวิจัยเชิงวิชาการ
2. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ควรมีการกำหนดดัชนีชี้วัดและมีประเมินผลโดยใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนเป็นตัวชี้วัด และต้องมีการประเมินผลติดตาม ตรวจสอบอย่างจริงจัง ไม่ใช่เพียงแค่ตรวจว่ามีหรือไม่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนเท่านั้น
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการทำความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่ถูกต้องของการทำวิจัยในชั้นเรียน เนื่องจากพบว่าผู้บริหารและครูต่างได้รับความรู้ ความเข้าใจในมโนทัศน์เกี่ยวกับการ

ทำวิจัยในชั้นเรียนที่ไม่ตรงตามหลักวิชา จึงทำให้การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเกิดความสับสนและเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครูไม่ยอมทำงานวิจัยในชั้นเรียน